Cena 6 hal.

Nr. 204. Kraków, Sobota 29 Sierpnia 1914 Rok XXII.

PRENUMERATA wynosi w Krakowie miesięcznie 2 kor., kwartalnie 6 kor. Za dwurazowe odnoszenie do domu dopłaca się 60 hal. — za jednorazowe 40 hal.
Na prowincyi miesięcznie 2 kor. 70 h., kwartalnie 8 kor. W państwie niemieckiem kwartalnie 10 kor., w innych państwach kwartalnie 12 kor.
Zmiana adresu 40 hal.

GŁOS NARODU

WYDANIE PORANNE.

Listy pieniężne, przekazy na prenumeratę i inseraty nadsyłać należy franco do Administracyi „Głosu Narodu". — Prenumeratę oprócz upoważnionych agencyi przyjmuje każdy urząd pocztowy w obrębie monarchii i w państwie niemieckiem. Reklamacye nieopieczętowane nie podlegają opłacie pocztowej. Rękopisów redakcya nie zwraca.
Adres Redakcyi: Ul. św. TOMASZA L. 35. Adres telegr.: „Głos Narodu" Kraków. Telefon redakcyjny Nr 182. Telefon admin. i drukarni Nr 1346.

Rozstrzygające walki na linii od Wisły do Dniestru.

Wiedeń. (T. B.) Z kwatery prasowej wojennej donoszą urzędownie: Naczelna komenda armii doniosła wczoraj popołudniu o godz. 2: **Na rosyjskim placu wojny od kilku dni odbywają się rozstrzygające walki.** Podczas gdy **nasze siły, które zwyciężyły w bitwie pod Kraśnikiem ścigają Rosyan w kierunku ku Lublinowi i grupa sąsiednia** wkraczając również zwycięsko na terytoryum nieprzyjacielskie **między Bugiem a Wieprzem zdobyła okręg Zamościa — inne ciała wojskowe utrzymują teren na północ, na wschód i na południowy wschód od Lwowa aż poza Dniestr** wobec silnego nieprzyjaciela, który wpadł do Galicyi wschodniej.

Po wielkiej klęsce Francyi.

Nowa zdobycz armii niemieckiej.

Berlin. (T. B.) Biuro Wolffa donosi: Wielki sztab generalny donosi, że **Manonviller**, na wschód od Lunevillu, **najsilniejszy fort francuski, jest w niemieckiem posiadaniu.**

Rozmiary klęski.

Berlin. (T. B.) Artykuł „Berliner Lozalanzeigera" o wczorajszych wiadomościach z pola zwycięskich bitw we Francyi wywodzi: Na lewem skrzydle armii francusko-angielskiej Anglicy stali **koło Maubege.** Na wschód od tej twierdzy **pobito angielską brygadę kawaleryi.** Wymienienie miescowości Cambrai, jako krańca północnego niemieckiego frontu ofenzywnego dowodzi, że **Anglicy nie mogli się posunąć dalej na północ.** Brak dotychczas dokładnych cyfr, ale ponieważ armia generał-pułkownika Klucka miała polecenie atakować Anglików koło Maubege, należy przypuszczać, że **Anglicy wysadzili na ląd daleko więcej wojska niż dzienniki doniosły. Anglicy zostali pobici** i na południowy zachód od Maubege ponownie ich zaatakowano. Także armia generał-pułkownika Buelowa i generał-pułkownika Hausena **odparły armię belgijsko-francuską, liczącą około 8 korpusów** z trójkąta Sambre Namur Moza na wschód od Maubege. Dopiero po szczęśliwym ataku podjęto operacye przeciw Maubege. Jest zrozumiałe, **że garnizon antwerpski podjął wycieczkę przeciw wojskom otaczającym go, został jednak odparty.** Natomiast jest niezrozumiałe, dlaczego belgijska ludność jeszcze wciąż atakuje wojska niemieckie.

Zniszczenie zupełne Lovanium.

Berlin. (T. B.) Biuro Wolffa. O zniszczeniu miasta Loewen, z powodu strzelania mieszkańców na wojska niemieckie, donosi sprawozdawca wojenny „Vossische Ztg" co następuje: **Ludność w Loewen,** która dotychczas zachowywała się w sposób pokojowy, nagle **zaczęła ze wszystkich okien, piwnic i dachów ostrzeliwać straże niemieckie,** znajdujące się w ulicach, jakoteż kolumnę przemaszerowujących wojsk. **Wywiązała się straszna walka, w której cała ludność cywilna brała udział.** Żołnierzom niemieckim udało się wkrótce zapanować nad ludnością miasta, niestety przy tym **ataku wiele było strat. Stare to i bogate w skarby artystyczne miasto nie istnieje już dzisiaj.** Nie ulega wątpliwości, że napad w Loewen był dziełem władz i miał poprzeć wycieczkę wojska z Antwerpii, albowiem odbył się równocześnie. Należy przypuszczać, że Belgijczycy teraz nabiorą rozumu i nie będą mieli więcej ochoty do walki francti-reurskiej.

(Lovanium, (po niem. Loewen) miasto belgijskiej prow. Brabancya, położone nad rzeką Dyle, koło 30 klm. na wschód od Brukseli, stacya węzłowa kilku linij kolejowych, liczy z przedmieściami koło 60.000 mieszkańców i należy do najstarszych miast Belgii. Posiada między innymi wspaniały ratusz w stylu gotyckim, ukończony w r. 1493, jeden z najpiękniejszych gmachów na świecie, gotycki kościół św. Piotra, sławny uniwersytet katolicki założony w roku 1426, starożytne domy cechów piwowarskiego i tkackiego z XIV wieku i wiele innych nieocenionych zabytków przeszłości. Zniszczenie tego miasta jest okromną stratą dla kultury).

Głosy prasy.

Berlin. (T. B.) Dzienniki omawiają zwycięskie operacye wojsk niemieckich we Francyi. **Bitwy tam stoczone przewyższają doniosłością bitwę ludów pod Lipskiem.** Dzienniki oceniają je tak, że ich zdaniem kampanię na zachodnim teatrze wojny należy już uważać za wygraną.

Francya o swoich klęskach.

Paryż. (T. B.) (via Rzym). Komisya ministerstwa wojny z 27 sierpnia o godz. 11 w nocy otrzymała następujący telegram: W Wogezach koło St. Die **Francuzi zostali zmuszeni do cofnięcia się. Niemcy bombardowali i rabowali otwarte miasto St. Die.** W okręgu Wogezów **koło Nancy ofenzywa francuska od pięciu dni jest przerwana.** Straty niemieckie są bardzo znaczne.

Na południowy wschód od Nancy na **przestrzeni trzech kilometrów znaleziono 2.000 trupów niemieckich** a w okolicy Vitrimont **na przestrzeni czterech kilometrów 4.500 trupów niemieckich.**

Longwy, bardzo stara twierdza, w której stoi załogą jeden batalion, bombardowana była od 3 sierpnia i dzisiaj po 24-godzinnym oporze **kapitulowała.** Połowa załogi została zabita lub zraniona.

Gubernator Longvy podpułkownik D'Arche za bohaterską postawę otrzymał nominacyę na oficera legii honorowej.

Nad Mozą Francuzi odparli kilka ataków niemieckich i zdobyli chorągiew.

Wojska belgijskie w Namur i popierające je pułki francuskie **cofnęły się** na linie francuskie.

Na północy armia angielska musiała wobec silniejszego nieprzyjaciela po silnym oporze **nieco się cofnąć.** Na prawo od niej francuskie armie utrzymały się przy swoich pozycyach.

Armia z Antwerpii angażowała swoją ofenzywą kilka dywizyj niemieckich i zatrzymała je.

Francuzi i Anglicy używają kul dum-dum.

Berlin. (T. B.) Biuro Wolffa ogłasza następujące oświadczenie: Podług doniesień służbowych zarówno u **francuskich jak i angielskich żołnierzy poległych znaleziono w kieszeniach wiele naboi dum-dum.** Będziemy musieli przeciw używaniu takich naboi sprzeciwiających się prawu międzynarodowemu wystąpić z najostrzejszemi represaliami.

Fałsze o armii niemieckiej.

Berlin. (T. B.) Biuro Wolffa otrzymuje z głównej kwatery następujące oświadczenie: Niemieckie kierownictwo armii **protestuje przeciw rozszerzanym przez przeciwników wiadomoś**

ciom o okrucieństwach wojsk niemieckich. Jeżeli surowe zarządzenia stały się koniecznemi, to wywołane one zostały przez udział ludności cywilnej, nie wyłączając kobiet, w podstępnych napadach na wojska niemieckie i bestyalskie okrucieństwa popełniane na rannych. Odpowiedzialność za te surowe zarządzenia poniosą jedynie rządy i władze obsadzonego przez wojska niemieckie kraju, ponieważ one zaopatrywały ludność w broń i podburzały ją do udziału w wojnie. Wszędzie, gdzie ludność wstrzymała się od czynów wrogich, wojska niemieckie nie wyrządziły żadnych szkód. **Żołnierz niemiecki nie jest podpalaczem ani rabusiem.** Prowadzi on wojnę tylko przeciw wojsku nieprzyjacielskiemu. Wiadomości dzienników zagranicznych, **jakoby Niemcy pędzili ludność kraju przed sobą do walki, jest kłamstwem,** świadczącem na jak niskim poziomie moralnym pozostają jego autorzy. Podpisano Moltke.

Wymiana depesz monarchów.

Telegramy cesarza Wilhelma i cesarza Franciszka Józefa.

Wiedeń. (T. B.) Od cesarza Wilhelma nadszedł do cesarza Fanciszka Józefa następujący telegram:

Wzruszony i ucieszony dziękuję Ci za Twój serdeczny telegram, który zawiera Twoje i Twojej siły zbrojnej uczucia dla mojej armii. Także za najwyższe odznaczenie, jakie mi i mojemu szefowi sztabu generalnego nadałeś, składam moje najgłębsze podziękowanie. **Nasze pełne entuzyazmu braterstwo broni, które tak silnie zostało wypróbowanem także na dalekim wschodzie, jest tem piękniejszem w obecnej poważnej chwili.**

Tymczasem także **Twoje wojska dały w zwycięstwie pod Kraśnikiem próbę swojej zawsze doświadczonej waleczności.** Przyjmij łaskawie jako znak mego wysokiego szacunku i podziwu dla swoich czynów order pour le merite, a dla szefa Twego sztabu generalnego bar. Conrada nadaję krzyż żelazny I. i II. klasy. Bóg nam dotychczas pomagał, oby dalej błogosławił naszej wspólnej sprawie.

Wilhelm.

Cesarz Franciszek Józef odpowiedział następującą depeszą:

Napełnia mnie radosną dumą, że przyjąłeś wielki order Maryi Teresy zupełnie w tym duchu, w jakim Ci dałem ten dowód największych zasług wojskowych. Uznanie, którem obdarzasz dotychczasowe czyny mojej armii, dowodzi odznaczenie mnie orderem pour le merite i generała barona Conrada Hetzendorfa żelaznym krzyżem. Wzrusza to mnie do głębi. Przyjmij najgorętsze podziękowanie. Oby Bóg dalej pomagał.

Franciszek Józef.

Skazanie zdrajców.

Lwów. (T. B.) C. i k. komendant wojskowy we Lwowie ogłasza: Rolnik Aleksander **Batjowski z Grzymałówki,** pow. brodzkiego, za to, że żołnierzom rosyjskim za wynagrodzeniem 25 rubli **udzielił wiadomości o liczbie i rozlokowaniu wojsk naszych** znajdujących się w Szczurowicach i Grzymałówce, parobek Walenty **Kaszuba z Leśniowa** pow. brodzkiego, za to, że **wskazał żołnierzom rosyjskim drogę i udzielił im wiadomości o sile i ruchach wojsk austryackich,** rolnik Bazyli **Perzuk, z Leśniowa** pow. brodzkiego, za to, że **wojskom rosyjskim wskazywał domy zamieszkałe przez Polaków i żydów,** udzielał im wiadomości o stosunkach miejscowych i wskazywał drogę, **wszyscy** za zbrodnię przeciw wojennej potędze państwa, **skazani zostali** przez dywizyjny sąd obrony krajowej doraźnie **na powieszenie.** Wyrok wykonano 25 sierpnia.

Na terenach wojny.

Stan wojenny we Lwowie.

Lwów. (T. B.) Dyrekcya policyi zamieszcza **obwieszczenie nakazujące zamykanie o godz. 8 wieczór wszystkich kamienic i szynków,** oraz zamykanie o 12 w nocy restauracyj i kawiarń. **Po godz. 10 osobom cywilnym nie wolno bez legitymacyi pojawiać się na ulicy.**

Po zwycięstwie pod Kraśnikiem.

Opawa. (T. B.) Wczoraj wieczorem odbyły się tu wielkie manifestacye z powodu zwycięstwa pod Kraśnikiem.

Zagrzeb. (T. B.) Dzienniki omawiają w entuzyastycznych artykułach wielkie zwycięstwo pod Kraśnikiem.

Nabożeństwa o powodzenie naszego oręża.

Wiedeń. (T. B.) Z inicyatywy członków domu cesarskiego odbędą się dziś w sobotę w kościele św. Stefana modlitwy za powodzenie oręża armii austro-węgierskiej. Wszyscy bawiący w Wiedniu członkowie domu cesarskiego zjawią się na to nabożeństwo.

Zagrzeb. (T. B.) Odbyła się tu procesya na intencyę zwycięstwa naszego oręża i rychłe zakończenie wojny światowej. **W procesyi wzięło udział 40.000 ludzi.** Pod jedną lipą wzniesiono ołtarz, przed którym kazanie wygłosił ks. arcybiskup B a u e r, następnie odbyła się Msza żałobna za dusze dzielnych poległych żołnierzy.

Grecya łamie neutralność.

Sofia. (T. B.) Aj. tel. bułg. donosi: Wedle najpewniejszych informacyj skonstatowano, że w Monasterze wielka liczba antartów i przebranych żołnierzy greckich się znajduje. Grecka inwazya na terytoryum serbskie nie nastąpiła naturalnie bez wiedzy rządu serbskiego. Wiadomości te wywarły tu wielkie wzburzenie.

Prasa angielska o neutralności Holandyi.

Haga. (T. B.) Prasa holenderska reprodukuje artykuł wstępny „Timesu", **wyrażający uznanie dla neutralności Holandyi,** poczem pisze: **Anglia nie może naturalnie zezwolić, aby Niemcy wprowadzały przez porty holenderskie zapasy,** których przez własne porty nie mogą sprowadzać z powodu przeszkód ze strony floty angielskiej. Należy rozważyć, o ile byłoby możliwem na dowóz żywności do Holandyi w ten sposób zezwolić, aby zaopatrywanie nieprzyjaciela tą drogą było wykluczonem.

Telegramy.

(Telegramy »Głosu Narodu« z dnia 29 sierpnia).

Narady Ukraińców w Wiedniu.

Wiedeń. (T. B.) „Slavische Corr." donosi: Wczoraj odbyło się tu **liczne zebranie ukraińskiej kolonii wiedeńskiej,** w którem wzięli udział zastępcy wszystkich stowarzyszeń ukraińskich w Wiedniu, posłowie O l e ś n i c k i, Eugeniusz L e w i c k i, Ż u k i wiele kobiet. Przewodniczył prezes towarzystwa „Kružok zemlakiw" K a r a n o w i c z, który w zagajeniu zaznaczył, **że wybiła godzina uwolnienia Ukrainy z pod jarzma rosyjskiego** i że żyjący w Wiedniu Ukraińcy chcą wedle sił brać udział w walkach po stronie Niemiec i Austryi. Po krótkiej dyskusyi **uchwalono zorganizować oddział ochotników strzelców,** złożony z wiedeńskich Ukraińców i przyłączyć go do armii strzelców ukraińskich w Galicyi. Utworzono komitet, do którego należy także wiele pań. Ma on zbierać składki, bieliznę i ubranie dla wyekwipowania tych strzelców. Niemcom wiedeńskim, którzy złożyli składki na ręce posłów Wasilki i Oleśnickiego na ten cel, wyrażono podziękowanie.

O pomoc dla bezrobotnych.

Wiedeń. (T. B.) Minister spraw wewnętrznych wydał do wszystkich szefów krajowych okólnik w sprawie złagodzenia sytuacyi wywołanej bezrobociem, które z powodu wojny się zwiększyło.

Przywracanie ruchu na kolejach państwowych.

Wiedeń. (T. B.) Na liniach kolei państwowych nastąpiło z dniem dzisiejszym rozszerzenie cywilnego ruchu towarowego.

Komisya Stanów Zjednoczonych w Wiedniu.

Wiedeń. (T. B.) **Komisya Stanów Zjednoczonych, która przybyła do Wiednia, w celu transportu amerykańskich obywateli do ojczyzny,** znalazła tu wszędzie przyjazne przyjęcie. Także **minister Berchtold zaprosił ją do siebie.** Chociaż ubolewać należy, że Amerykanie, którzy podczas swego w Austryi pobytu, zdobyli sobie wielką sympatyę, teraz nas opuszczają, to jednak pociesza nas nadzieja, że niektóre rozpowszechnione o nas z wrogiej strony mylne doniesienia, będą ze strony wracających do domu Amerykanów sprostowane.

Kondolencya cesarza.

Wiedeń. (T. B.) „Polit. Korr." donosi: Cesarz wyraził głębokie współczucie prezydentowi Wilsonowi z powodu śmierci jego żony.

Nowe rozporządzenie cesarskie.

Wiedeń. (T. B.) „Wiener Ztg" ogłasza cesarskie rozporządzenie w sprawie zabezpieczenia pensyi dla funkcyonaryuszy.

Zgon b. ministra Boehm-Bawerka.

Wiedeń. (T. B.) Umarł tu prezydent akademii umiejętności i były minister B o e h m B a w e r k.

Przeciw nadużyciom firmy Czerwonego Krzyża.

Wiedeń. (T. B.) „Corr. Wilhelm" ogłasza ostrzeżenie Czerwonego Krzyża przed nadużywaniem znaku i nazwy Czerwonego Krzyża do egoistycznych celów.

Kronika

Czynsze płacić trzeba. Z krakowskiego Towarzystwa właścicieli realności otrzymujemy następujący komunikat:

„W myśl rozp. ces. z 13-go sierpnia b. r. **lokatorzy obowiązani są do płacenia czynszów,** właściciele realności bowiem obowiązani są do opłacania podatków rządowych i podatków gminnych, oraz rat hipotecznych należnych od kapitałów pożyczkowych na rzecz instytucyj finansowych na realnościach zaintabulowanych, a skoro instytucyami temi są przeważnie Kasy Oszczędności, które obowiązane są zgłaszającym się wypłacać procenta ewentualnie zwracać włożone kapitały, przeto brak tych funduszów może sprowadzić pod względem wypłat trudności dla odnośnych instytucyj.

W myśl ustawy z 26-go grudnia 1912, pobiera żona powołanego do pełnienia służby wojskowej oprócz należytości na utrzymanie, także tytułem dodatku czynszowego dziennie 44 hal., zaś członkowie rodziny w wieku poniżej 8 lat 22 hal. dziennie.

Zasiłki te przez Magistrat wypłacane, bezwarunkowo na opłacanie czynszu winny być używane".

Związek b. Chyrowiaków. Otrzymujemy następujące pismo: Wzywam wszystkich b. Chyrowiaków, przebywających w Krakowie, na nadzwyczajne walne zgromadzenie, które odbędzie się we wtorek dnia 1 września b. r. w sali Stowarzyszeń robotniczych, przy **ul.** św. Tomasza o godz. 5 popołudniu; na porządku dziennym: udział b. Chyrowiaków w obecnym ruchu narodowym.

Prezes Koła krakowskiego: R. Niedźwiedzki.

Ostrzeżenie przed oszukańczą firmą. Namiestnictwo wydało następujący okólnik do starostw i magistratów miast Lwowa i Krakowa:

Ministerstwo spraw wewnętrznych oznajmiło reskryptem z 27 lipca b. r., że firma Friedrich Detsinyi w Budapeszcie, Waiznerring 6, wprowadza w obrót handlowy pod marką słowną „Carbogen" przetwór, mający służyć do przyrządzania kąpieli kwaso-węglowych. Fachowo techniczne zbadanie tego przetworu stwierdziło, że zawarty w nim dwusiarczan potasowy (Kaliumbisulfat) jest silnie zanieczyszczony arsenem. W jednej kąpieli stwierdzono mianowicie 1,0867 grama bezwodnika kwasu arsenowego.

Zawartość arsenu w przetworze, o którym mowa, nie może być obojętną, gdyż przy użyciu wanien metalowych wytwarza się w obecności kwaśnej soli wodór. Wodór zaś w chwili wydzielania się łączy się z połączeniem arsenowem zanieczyszczającem przetwór w bardzo trujący arsenowodór, który kąpiący się wdycha i w ten sposób narażony jest na niebezpieczeństwo zatrucia się przy użyciu „Carbogenu".

Z tego powodu ministerstwo spraw wewnętrznych zakazało obrotu handlowego tym przetworem. Należy przeto natychmiast zawiadomić o tem wszystkich w powiecie (mieście) osiadłych aptekarzy i droguistów, a o wszelkich przekroczeniach tego zakazu donosić właściwym władzom sądowym celem ukarania winnych.

Odznaczenie. Cesarz nadał Dyrektorowi gimnazyum Franciszka Józefa w Tarnopolu radcy rządowemu Drowi Emilowi Sawickiemu z okazyi przeniesienia go na własną prośbę w stan spoczynku, order żelaznej korony III. klasy.

Nakładem wydawnictwa „Głosu Narodu". Sp. z ogr. odp. Redaktor odpowied. Jan Matyasik. — Drukarnia „Głosu Narodu" w Krakowie